

H O T Ă R Î R E
cu privire la aprobarea Programului național
de gazificare a Republicii Moldova

nr. 1643 din 19.12.2002

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.190-197/1878 din 31.12.2002

*** * ***

În scopul dezvoltării sistemelor de alimentare cu gaze, gazificării localităților din republică, în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr.360 din 11 aprilie 2000 "Despre aprobarea Strategiei energetice a Republicii Moldova pînă în anul 2010" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.42-44, art.443), precum și asigurării consumatorilor cu gaze naturale, Guvernul Republicii Moldova

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă, conform anexei, Programul național de gazificare a Republicii Moldova.

2. Autoritățile administrației publice centrale și locale, în comun cu agenții economici din teritoriu, vor întreprinde măsurile necesare pentru realizarea programului nominalizat.

3. Ministerul Energeticii, în comun cu Ministerul Finanțelor, vor prezenta anual spre coordonare Guvernului propuneri pentru examinarea posibilității de finanțare, de la bugetul de stat, a volumelor investițiilor capitale, în conformitate cu prioritățile prevăzute în programul sus-menționat.

4. Autoritățile administrației publice locale, în temeiul prevederilor sus-numitului program, vor asigura:

elaborarea și aprobarea programelor teritorial-locale cu stipularea în ele a obiectelor de gazificare planificate spre construcție;

identificarea altor surse de finanțare, care să suplimenteze sumele alocate de la bugetul de stat și cele locale.

5. Se stabilește că:

la construcția gazoductelor și altor obiecte de gazificare, finanțate de la bugetul de stat, Ministerul Energeticii va exercita funcția de beneficiar unic;

gazoductele și alte obiecte de gazificare, construite din contul bugetului de stat, vor fi transmise, în modul stabilit, la balanța autorităților administrației publice locale corespunzătoare;

autoritățile administrației publice locale și alți beneficiari vor transmite, în bază de contract, gazoductele construite în gestiunea subdiviziunilor teritoriale ale Societății pe Acțiuni "Moldova-Gaz", indiferent din care surse au fost construite acestea.

6. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Ministerului Energeticii.

PRIM-MINISTRU

AL REPUBLICII MOLDOVA

Vasile TARLEV

Contrasemnată:

Viceprim-ministru, ministrul economiei

Ștefan Odagiu

Ministrul energeticii

Iacob Timciuc

Ministrul finanțelor

Zinaida Grecianîi

Ministrul justiției

Ion Morei

Chișinău, 19 decembrie 2002.

Nr.1643.

**PROGRAMUL NAȚIONAL
DE GAZIFICARE A REPUBLICII MOLDOVA**

I. INTRODUCERE

Programul național de gazificare a Republicii Moldova (în continuare - Program) este elaborat în baza principiilor Strategiei energetice a Republicii Moldova pînă în anul 2010.

Alimentarea cu gaze naturale a populației și consumatorilor constituie unul din factorii primordialii pentru dezvoltarea durabilă a economiei naționale.

Programul determină obiectivele principale de asigurare a dezvoltării sistemului de gaze al țării.

Scopurile principale ale Programului sînt următoarele:

- aprovizionarea fiabilă cu gaze naturale a localităților din republică;
- gestionarea rațională a investițiilor capitale repartizate pentru construcția obiectelor de gazificare;
- creșterea bunăstării populației;
- folosirea rațională a gazelor;
- utilizarea eficientă a capacităților existente;
- eficientizarea activității economice a întreprinderilor din sectorul de gaze.

Programul conține analiza situației actuale a ramurii de gaze, stabilirea direcțiilor eficiente pentru investiții, scheme ale gazoductelor magistrale și interurbane existente și de perspectivă, precum și de racordare la ele în perspectivă a localităților din republică.

Din numărul total de 1528 de localități, în prezent sînt gazificate circa 250. Programul specifică și concretizează căile de soluționare a problemelor expuse în direcțiile strategice ale dezvoltării social-economice a Republicii Moldova, cuprinzînd gazificarea a încă 1088 de localități. Realizarea Programului va conduce la gazificarea localităților din republică în proporție de circa 90% din numărul lor total.

Obiectivul principal al Programului îl constituie soluționarea complexului de probleme reciproc condiționate cu caracter organizațional tehnic, economic și juridic, asigurînd funcționarea fiabilă și continuă a sistemului de gaze al țării.

Obiectivele prioritare sînt dezvoltarea gazoductelor magistrale și a gazoductelor branșamente, crearea sistemului național de evidență transparentă a importului și tranzitului de gaze.

Luînd în considerare situația economică precară a Republicii Moldova, lucrările de construcție a obiectelor de gazificare urmează a fi realizate în trei etape:

- etapa întâi - lucrări privind construcția gazoductelor nefinalizate și extinderea rețelelor de distribuție a gazelor pînă în anul 2005, reflectate în Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.1492 din 28 decembrie 2001 "Cu privire la aprobarea Programului de gazificare a Republicii Moldova pînă în anul 2005" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.9-10, art.62);

- etapa a doua - lucrări privind construcția gazoductelor pînă în anul 2010 - perioadă de durată medie;

- etapa a treia - lucrări privind construcția gazoductelor pînă în anul 2020 - perioadă de durată lungă.

II. STAREA ACTUALĂ A SISTEMULUI DE GAZE AL REPUBLICII MOLDOVA

Pe parcursul ultimilor ani gazele predomină în bilanțul combustibilului al Republicii Moldova și în anul 2000 au constituit 59,5%, produsele petroliere - 30,8%, cărbunii - 5,0%, alți combustibili - 4,7%.

În anul 2000 consumul de gaze naturale pe ramurile economiei naționale a constituit: în energetică - 59,4%, de către populație și pentru serviciile comunale - 26,0%, în industrie și construcție - 11,6%, transport - 2,0%, agricultură - 0,6%, alți consumatori - 0,4%.

Conform situației de la 1 ianuarie 2002, în exploatare se află:

738,04 km gazoducte magistrale, inclusiv 595,7 km în partea dreaptă a Nistrului, a căror caracteristică este prezentată în tabelul nr.1, și 180,14 km în Transnistria;

474,9 km gazoducte-branșamente;

73 stații de distribuție a gazelor (S.D.G.), inclusiv 58 situate în partea dreaptă a Nistrului.

În prezent teritoriul Republicii Moldova este traversat de următoarele gazoducte magistrale:

la nord: Ananiev-Cernăuți-Bogorodciani (A.C.B.);

la sud: Șebelinca-Dnepropetrovsk-Krivoi Rog-Ismail (Ș.D.K.R.I.);

Ananiev-Tiraspol-Ismail (A.T.I.);

Razdelinaia-Ismail (R.I.).

Gazoductele magistrale nominalizate permit debitarea în Republica Moldova și tranzitarea în alte țări a 44,52 miliarde m³/an, inclusiv prin:

A.C.B. - 8,72 miliarde m³/an;

Ș.D.K.R.I. și R.I. - 15,80 miliarde m³/an;

A.T.I. - 20,00 miliarde m³/an.

Efectiv, prin gazoductele magistrale se debitează circa 20,0 miliarde m³/an împreună cu tranzitarea, inclusiv:

A.C.B. - 1,30 miliarde m³/an;

Ș.D.K.R.I. și R.I. - 7,30 miliarde m³/an;

A.T.I. - 11,40 miliarde m³/an.

Astfel, gazoductele magistrale sînt solicitate doar la nivel de 45%.

În anii 2000-2001 toate gazoductele magistrale au fost supuse unor testări în scopul evaluării stării corozionale a construcțiilor și stratului protector al acestora. Ca rezultat, s-a stabilit că starea tuturor gazoductelor magistrale, care traversează teritoriul țării, este satisfăcătoare, cu excepția sectoarelor Odesa-Tiraspol-Chișinău și Chișinău-Rîbnița. Gazoductul Odesa-Tiraspol-Chișinău se află în exploatare peste 35 ani și, din acest motiv, stratul protector necesită schimbare pe tot traseul. Sectorul gazoductului magistral Tiraspol-Chișinău este exploatat de peste 30 de ani și, conform stării lui tehnice, necesită a fi înlocuit sau trecut în categoria a II-a cu presiunea de lucru pînă la 2,5 MPa. Sectorul de lîngă satul Buneți a gazoductului Chișinău-Rîbnița se află în zona alunecărilor de teren.

Gazoductele-branșamente și stațiile de distribuție a gazelor permit de a debita consumatorilor circa 9 miliarde m³/an. Gradul mediu de solicitare a S.D.G. în localitățile din partea dreaptă a Nistrului constituie în mediu 14%.

De menționat că gradul de solicitare a S.D.G., puse în exploatare în ultimii 10 ani, este de 8%, iar a S.D.G., exploatate peste 20 de ani, este de 15%. S.D.G. cu un grad de solicitare de la 50% pînă la 97% sînt exploatate în mun.Chișinău, or.Briceni, jud.Edineț și s.Telița, jud.Chișinău.

Toate S.D.G., a căror caracteristică este prezentată în tabelul nr.2, sînt amplasate neuniform, preponderent pe lîngă gazoductele magistrale, inclusiv:

partea de sud - Ș.D.K.R.I., R.I., A.T.I.;

centru - Odesa-Chișinău, Rîbnița-Chișinău;

partea de nord - A.C.B.

O S.D.G. deservește 4-5 localități. Distanța medie dintre S.D.G. constituie 15 km, adică raza de acțiune a unei stații constituie 8 km, ceea ce nu este rentabil.

Îndeplinirea indicilor specificați în Programul de gazificare a Republicii Moldova pînă în anul 2005 va conduce la majorarea volumului de gaze naturale debitat prin conducte și a gradului de solicitare a S.D.G.

Capacitatea de transportare a gazoductelor magistrale existente permit livrarea, în perspectivă, în republică a circa 9 miliarde m³/an.

Actualmente, pe teritoriul Republicii Moldova se află în exploatare circa 8 mii km de gazoducte, inclusiv: 1050 km - gazoducte interurbane și 6950 km - gazoducte de distribuție. Lungimea medie a unui gazoduct interurban pentru o localitate constituie 4,2 km. Gradul mediu de solicitare a gazoductelor interurbane constituie circa 18-20%.

Ținând cont de faptul că pentru construcția unei stații de distribuție a gazelor este necesară o sumă de 2,8 milioane lei, o atribuire de teren (de obicei, pământuri arabile) în folosință permanentă și cheltuieli mari pentru exploatare, se recomandă a mări raza de acțiune a stațiilor până la 15-20 km. Cu o sumă echivalentă costului unei stații de distribuție a gazelor pot fi construite 18-20 km gazoducte interurbane, conectând, totodată, 5 localități, ceea ce ar sporii gradul de solicitare a S.D.G. și ar reduce cheltuielile pentru exploatare.

Pe teritoriul țării sînt amplasate 3 stații-compresor (S.C.), inclusiv:
gazoductul magistral A.C.B. - S.C. Drochia și S.C. Șoldănești;
gazoductul magistral R.I., Ș.D.K.R.I - S.C. Vulcănești.

Gradul de gazificare a localităților pe sectoare variază, cota maximă atîngînd în U.T.A. Găgăuzia- 84%, iar cel mai scăzut nivel de gazificare este în sectoarele Hîncești, Leova, Nisporeni, Ungheni, Soroca. Indicii privind gazificarea sectoarelor Republicii Moldova, la situația din 1 ianuarie 2002, sînt prezentați în tabelul nr.3.

Conform datelor prezentate de către Departamentul Statistică și Sociologie, numărul de locuințe gazificate în orașe și municipii constituie 315,8 mii, în case de locuit din localitățile rurale - 77,7 mii. Ținând cont de coeficientul familial, numărul de oameni aprovizionați cu gaze a constituit în anul 2000 - 975,6 mii, inclusiv în orașe și municipii - 757,9 mii locuitori, iar în sate - 217,6 mii locuitori. Astfel, consumul de gaze naturale în Republica Moldova către anul 2020 se pronostică de a atinge cifra de 3990 milioane m³.

În prezent transportarea gazelor, distribuirea lor consumatorilor, evidența și exploatarea tuturor categoriilor de gazoducte este efectuată de S.A. "Moldova-Gaz", care este formată din 22 de subdiviziuni - societăți cu răspundere limitată. De competența subdiviziunilor ține deservirea și menținerea tuturor rețelelor și construcțiilor într-o stare tehnică bună.

În conformitate cu Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.23 din 16 ianuarie 1996 "Cu privire la contorizarea gazelor livrate populației, organizațiilor obștești și agenților economici", a fost elaborat și implementat un program de contorizare a consumatorilor. Astfel, la 1 ianuarie 2002, programul de contorizare a consumatorilor a cuprins:

industria	- 100%;
serviciile sociale și comunale	- 100%;
blocurile locative	- 99%;
sectorul particular	- 93,2%.

În baza datelor de evidență a consumului de gaze în localitățile din republică, unde procentul de gazificare constituie 90-100%, consumul mediu pe cap de locuitor variază de la 198 pînă la 329 m³/an.

Schemele de gazificare a raioanelor, elaborate pînă în anul 2000, s-au învechit în legătură cu modificarea structurii consumului de gaze, potențialului investițional și organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova. Din aceste considerente schemele necesită a fi revizuite și optimizate.

În Republica Moldova gazele lichefiate se utilizează din 1946, în special în localitățile neasigurate cu gaze naturale. Gazele lichefiate sînt prelucrate și distribuite consumatorilor prin intermediul centralelor și punctelor de încărcare cu gaze, ai căror parametri sînt prezentați, respectiv, în tabelele nr.4 și nr.5.

III. PERSPECTIVELE DEZVOLTĂRII RAMURII DE GAZE

Dezvoltarea conductelor de gaze magistrale ține de competența Guvernului Republicii Moldova. În plan strategic, statul va întreprinde măsuri în vederea construcției conductelor magistrale de gaze pe teritoriul republicii, cooperînd și cu alte țări.

Ținând cont de cererea sporită de gaze naturale în republică, în Program se prevede construcția gazoductelor magistrale Căușeni-Chișinău și Drochia-Ungheni-Iași, precum și majorarea tranzitului de gaze spre Balcani prin construcția tranșei a doua a gazoductului magistral Ananiev-Tiraspol-Ismail.

Întru aprovizionarea cu gaze naturale a tuturor sectoarelor, precum și a altor localități urbane din republică, este necesar de a construi bransamente

cu o lungime totală de circa 400 km. În prezent există un număr de gazoducte-branșamente, a căror construcție a fost deja începută, dar care, din lipsa posibilității financiare a statului, bugetelor locale și agenților economici, au rămas nefinalizate. Printre acestea menționăm branșamentele spre mun.Hîncești, s.Palanca, jud.Tighina, s.Chiperceni, jud.Orhei. Gazoductele magistrale și gazoductele-branșamente preconizate spre a fi construite sînt prezentate în tabelul nr.6.

Programul prevede construcția gazoductelor locale către localitățile din republică, iar, drept rezultat al realizării, se preconizează a fi gazificate pînă la 40% din localități în perspectiva de durată medie și circa 90% în perioada de lungă durată.

Pentru aceasta este necesar de a conecta la rețelele de gaze în perspectiva de durată medie 261 localități rurale, iar gazificarea a 827 localități sa fie finisată în perspectiva de durată lungă.

Se preconizează de a construi și de a pune în exploatare în perspectiva de durată medie 938 km gazoducte interurbane, al căror cost estimativ constituie circa 177 milioane lei, și în perspectiva de durată lungă 5327 km, cu un cost estimativ de 454 milioane lei.

Ca urmare, se prognozează majorarea consumului de gaze naturale, al cărui pronostic pe ramurile economiei naționale este prezentat în tabelul nr.7, iar indicii privind gazificarea localităților în perioada de durată medie și de durată lungă sînt prezentați, respectiv, în tabelele nr.8 și nr.9.

Realizarea măsurilor de extindere a stațiilor pentru alimentarea automobilelor cu gaze naturale comprimate, prezentate în tabelul nr.10, va conduce la creșterea cererii de gaze naturale folosite în calitate de carburanți pentru parcul național de automobile, iar construcția lor se prevede a fi efectuată din contul capitalului propriu al S.A. "Moldova-Gaz", precum și din contul capitalului privat. Construcția stațiilor de alimentare cu gaze lichefiate se va efectua în corespundere cu Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.901 din 10 iulie 2002 "Cu privire la Schema de amplasare a stațiilor de alimentare și a depozitelor de produse petroliere pe teritoriul Republicii Moldova în anii 2002-2006" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.106-109, art.1053).

Întru accelerarea nivelului de gazificare, la construcția gazoductelor interurbane vor fi utilizate preferențial țevi din polietilenă, metaloplastic, materiale compozite cu presiunea de lucru pînă la 1 MPa, în locul celor din oțel, ceea ce va conduce concomitent la reducerea costului și termenelor de construcție a obiectelor de gazificare. Economia mijloacelor financiare va constitui în perspectiva perioadei de durată medie 19,0 milioane lei.

Pentru sporirea gradului de solicitare a gazoductelor interurbane, rețelele de distribuție se preconizează a fi executate conform unei scheme cu o singură treaptă a gazoductelor de presiune medie. Concomitent, aceasta va permite micșorarea diametrelor și lungimilor rețelelor de distribuție, precum și reducerea cheltuielilor necesare pentru construcție.

În prezent se află în stadiul de finalizare lucrările la stația de măsurare a gazelor din preajma s.Tocuz, jud.Tighina, care se preconizează a fi dată în exploatare pînă la finele anului 2002. Măsurile primordiale întru crearea sistemului național de evidență a gazelor naturale sînt prezentate în tabelul nr.11.

Întru realizarea unei evidențe transparente a gazelor, se prevede instalarea dispozitivelor electronice de măsurare a consumului de gaze, tip "SUPERFLOW", la S.D.G. existente și la cele de perspectivă, iar la toți consumatorii - a mijloacelor performante de evidență a consumului de gaze.

Pentru aprovizionarea fiabilă cu gaze naturale a mun.Chișinău, se preconizează:

- construcția tranșei a doua a gazoductului Căușeni-Chișinău;

- construcția unui punct central de reglare a gazelor de la gazoductul de presiune înaltă S.D.G. or.Strășeni;

- construcția unui gazoduct separat de presiune înaltă spre centrala electrică cu termoficare nr.1;

- elaborarea unui program individual de dezvoltare a gazificării mun.Chișinău.

La elaborarea proiectelor de gazificare a localităților se va ține cont de schema de dezvoltare a gazoductelor magistrale, precum și de schemele de gazificare a sectoarelor Republicii Moldova, specificate în prezentul Program.

IV. POLITICA DE INVESTIȚII ÎN DEZVOLTAREA RAMURII DE GAZE

Politica de investiții în dezvoltarea ramurii de gaze se bazează pe Strategia Investițională a Republicii Moldova (în continuare - Strategia), aprobată prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.234 din 27 februarie 2002.

Obiectivul fundamental al Strategiei îl constituie accelerarea dezvoltării economice a Republicii Moldova prin asigurarea unor ritmuri înalte de sporire a investițiilor, inclusiv a fluxului de investiții străine directe, urmărind pe această cale scopul de a obține o îmbunătățire cardinală a calității vieții populației și de a atinge un grad înalt de ocupare a forței de muncă.

Alte obiective principale stipulate în Strategie sînt renovarea și adaptarea infrastructurilor complexului energetic la necesitățile economiei moderne, inclusiv modernizarea și extinderea sistemului de transportare și distribuție a gazelor naturale, implementarea sistemelor moderne de măsurare și evidență a gazelor naturale. Strategia prevede un set întreg de modalități și mecanisme de atragere a investițiilor.

De menționat că în structura investițiilor în capitalul fix, conform surselor de finanțare, predomină mijloacele proprii ale agenților economici, cota cărora, de exemplu, a constituit în anul 2000 56,4% din volumul total al investițiilor, iar ponderea investițiilor străine - respectiv, 25,3% sau 2,8% din produsul intern brut (PIB).

Luînd în considerare posibilitățile reduse de atragere a investițiilor autohtone, o prioritate în activitatea investițională revine atragerii investițiilor străine directe. Bazele și formele juridice, organizatorice și economice de atragere și protejare a investițiilor străine sînt stabilite de Legea privind investițiile străine, nr.998-XII din 1 aprilie 1992.

Conform Programului, urmează a fi gazificate 261 de localități în perspectiva cu durată medie (tabelul nr.8) și 827 de localități în perspectiva de lungă durată (tabelul nr.9). Lungimea gazoductelor interurbane, care vor fi construite în perioada de durată medie este de 938 km, iar în perioada de durată lungă - 5327 km, costul construcției lor fiind evaluat, respectiv, la 177 și 454 milioane lei.

Pentru construcția gazoductelor interurbane, inclusiv a gazoductelor de presiune medie, vor fi utilizate mijloacele autorităților administrației publice locale și ale agenților din teritoriu, capitalul privat și investițiile străine.

În scopul urgentării gazificării teritoriului respectiv, se admite finanțarea construcțiilor gazoductelor magistrale și a bransamentelor de presiune înaltă și din mijloacele bugetelor locale, capitalul privat sau prin atragerea investițiilor străine, respectînd cerințele donatorilor respectivi.

Măsurile necesare pentru o evidență mai veridică a volumelor de gaze primite, livrate și tranzitate de Republica Moldova, sînt stipulate în Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.1492 din 28 decembrie 2001. Stațiile de măsurare a gazelor, a căror construcție se impune a fi efectuată în mod prioritar, sînt specificate în tabelul nr.11. Costul construcției este evaluat la 92 mil.lei.

Programul prevede construcția stațiilor cu compresoare de alimentare a automobilelor cu gaze naturale comprimate, care este specificată în tabelul nr.10. În total vor fi construite 10 stații, dintre care 4 - în perspectiva de durată medie, iar 6 - în perspectiva de lungă durată. Costul construcției este evaluat la 36,7 mil. lei. Finanțarea se prevede a fi efectuată din mijloacele proprii ale beneficiarilor, precum și cu atragerea capitalului privat al investitorilor autohtoni și străini.

Pentru construcția rețelelor de distribuție și a obiectelor de gazificare din interiorul localităților vor fi utilizate mijloacele bugetelor locale, ale agenților economici și cetățenilor, precum și capitalul privat. Pentru gazificarea unor instituții sociale (spitale, școli etc.) pot fi obținute granturi de la Fondul de Investiții Sociale din Moldova, conform Hotărîrii

Guvernului Republicii Moldova nr.1296 din 31 decembrie 1998 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.5-6, art.45).

Conform Programului, pentru gazificarea integrală a Republicii Moldova, sînt necesare 1747,7 mil.lei., inclusiv pentru perspectiva de durată medie - 1165 mil.lei.

V. PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

Sistemele și instalațiile de gaze sînt surse potențiale de poluare a mediului. De aceea la proiectarea, construcția și exploatarea lor este necesar să fie respectate un șir de măsuri, care ar permite reducerea la minimum a acțiunii negative a numitelor obiecte asupra mediului înconjurător.

Totodată, produsele în urma arderii gazelor naturale și celor lichefiate, în comparație cu alte tipuri de combustibil, nu conțin compuși de sulf și elemente grele; de asemenea, se reduc substanțial emisiile de dioxid de azot.

Pentru construcția gazoductelor vor fi alese, de regulă, sectoare de pămînt cu productivitate scăzută pentru gospodăria agricolă. Concomitent, se va prevedea protejarea și ocrotirea sectoarelor de pămînt de impurificări și eroziuni prin asigurarea următoarelor măsuri:

- organizarea evacuării apelor subterane și precipitațiilor atmosferice;
- efectuarea măsurilor antierozionale și antialunecări de teren;
- restabilirea solurilor deteriorate în procesul de construcție.

Reducerea degajărilor nocive în mediul înconjurător, ca rezultat al realizărilor prevederilor Programului, va constitui:

- elemente grele - 6000 tone;
- oxid de carbon - 13000 tone;
- dioxid de sulf - 4600 tone;
- dioxid de azot - 130 tone;
- îmbinări de plumb - 20 tone.

VI. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

În baza analizei efectuate a situației privind gazificarea Republicii Moldova, în scopul folosirii mai eficiente a sistemelor de gaze și asigurării securității energetice a țării, se propun următoarele măsuri:

1. Modernizarea și lărgirea sistemului de transportare a gazelor.

Construcția gazoductului magistral Căușeni-Chișinău, cu o lungime de 75 km - pentru perioada de durată medie.

Atragerea investițiilor străine în construcția gazoductelor magistrale Drochia-Ungheni-Iași și a tranșei a doua a gazoductului Ananiev-Tiraspol-Ismail, cu o lungime totală de 111 km - pentru perioada de durată medie.

Finalizarea construcției gazoductelor începute anterior și construcția noilor gazoducte-branșamente cu o lungime totală de 365 km, inclusiv 190,5 km - pentru perioada de durată medie.

Construcția a 22 unități de stații de distribuție a gazelor, inclusiv 12 unități - în perioada de durată medie.

Crearea sistemului național de evidență și măsurare a gazelor naturale prin construcția a cinci stații (S.M.G.) și puncte de măsurare a gazelor (P.M.G.).

Crearea unui sistem unic de colectare a informației privind consumul de gaze pe republică, conectat printr-un singur dispecerat.

Crearea sistemului de legătură tehnologică între obiectele de gazificare și implementarea telemecanicii la gazoductele magistrale.

Extinderea gazoductelor interurbane care vor permite de a include în procesul de gazificare circa 90% din localitățile republicii, inclusiv circa 40% - pentru perioada de durată medie.

Construcția unei instalații cu gaze și aburi în apropierea stației de compresare de la Vulcănești, în vederea producerii energiei electrice, pentru necesitățile proprii asigurînd concomitent cu agent termic locuințele din or.Vulcănești.

2. Majorarea gradului de solicitare a sistemelor de gaze.

Construcția a 40 centrale electrice cu ciclu combinat de producere în baza gazelor naturale, inclusiv 11 - în perioada de durată medie, economia de gaze constituind circa 20 milioane m³/an.

Extinderea rețelei de S.C.A.A.G. și majorarea productivității lor pînă la 1745 alimentări/diurnă.

Extinderea razei de acțiune a S.D.G. existente pînă la 15 km, în baza construcției gazoductelor interrurale de presiune înaltă din materiale de polimer, mărind astfel gradul de solicitare a S.D.G.

3. Eficientizarea utilizării gazelor și a investițiilor.

Elaborarea sistemului de tarife diferențiate la gaze (vară-iarnă) și trecerea întreprinderilor, a căror producție poate fi păstrată 6 luni și mai mult, la folosirea pe timp de vară a gazelor naturale, majorîndu-se concomitent gradul de solicitare a gazoductelor și micșorîndu-se volumul de gaze necesare pentru încălzirea materiei prime.

Descentralizarea pînă la 10% a sistemelor de încălzire și aprovizionare cu apă caldă în orașele republicii.

Executarea, la gazificarea localităților, a rețelelor de distribuție din țevi de polietilenă conform unei scheme cu o singură treaptă a gazoductelor de presiune medie. Se va ține cont de:

- amplasarea gazoductelor în afara proprietății private a consumatorului, pentru a avea acces în procesul de exploatare;
- amplasarea mijloacelor de deconectare în afara proprietății private, avînd ca urmare posibilitatea deconectării unui singur abonat;
- montarea contoarelor în locuri accesibile.

Realizarea acestor măsuri va permite reducerea costului de construcție, sporirea gradului de solicitare a gazoductelor și accelerarea ritmului de gazificare a localităților.

Implementarea utilajelor de reglare autonomă a presiunii de ieșire, în funcție de consumul de gaze.

Transformarea tuturor proceselor tehnologice de încălzire și uscare a articolelor (produselor) și materialelor la întreprinderile care folosesc încălzirea la utilizarea gazelor, aplicînd emițătoare infraroșii.

Folosirea aparatelor de gaze cu un randament minim de 90%, iar pentru încălzirea clădirilor de producție, încăperilor și atelierelor - a convectoarelor, ceea ce va genera o economie de gaze de 12,4 milioane m³/an.

Folosirea conductelor din polietilenă cu presiunea de lucru pînă la 1MPa, înlocuindu-le pe cele din oțel, economia mijloacelor financiare în perspectiva de durată medie fiind de 19 mil. lei, iar a energiei electrice - de 244 mii kW/an.

Construirea pe etape a gazoductelor interurbane, pentru a diminua cheltuielile necesare construcției etapei întîii, ceea ce ar reduce perioada de recuperare a cheltuielilor.

Acordarea creditelor privilegiate investitorilor pentru construcția gazoductelor interurbane.

Trecerea transportului auto de tonaaj și pasageri la folosire, în calitate de carburanți, a gazelor.

Folosirea biogazului, obținut la stațiile de purificare, pentru producerea energiei electrice și termice.

Organizarea, folosind baza tehnico-materială a întreprinderilor din țară, a producerii reguletoarelor combinate cu o productivitate de 5-10 m³/oră, micșorîndu-se astfel importul lor, creîndu-se noi locuri de muncă și reducîndu-se costul utilajelor de gaze.

4. Elaborarea documentației tehnico-normative.

Revizuirea actualelor "Norme și Reguli în Construcție" (SNIIP) sau folosirea altora, mai progresive, ale altor țări.

Elaborarea metodei de calculare și selectare a gazoductelor interrurale, avînd în vedere condițiile climaterice din țară și tehnologiile noi.

Elaborarea noilor "Reguli de securitate în gospodăria de gaze", luînd ca bază standardele și tehnologiile europene, în scopul reducerii cheltuielilor necesare pentru exploatare.

Corectarea schemelor, elaborate anterior, de gazificare a raioanelor, ținînd cont de tehnologiile noi. Economia mijloacelor de construcție necesare pentru construcția gazoductelor interurbane de circa 60 milioane lei.

Elaborarea modalității de debitare a gazelor sub o presiune scăzută în perioada de vară, avînd drept scop reducerea pierderilor în gazoducte.

Elaborarea cadrului juridic pentru demonopolizarea rețelelor de gaze și crearea întreprinderilor de gaze alternative, proprietate privată, asigurând astfel concurența pe piața prestărilor de servicii.

Investițiile necesare pentru realizarea sus-numitelor măsuri sînt expuse în tabelele nr.6,8,9,10 și 11.

Tabele la Programul național de gazificare al Republicii Moldova

Tabelul nr.1

Caracteristica gazoductelor magistrale

Nr. d/o	Denumirea gazoductelor	Data punerii în exploatare	Diametrul (mm)	Presiunea (atm.)	Lungimea (km)
1	2	3	4	5	6
1	Ananiev-Tiraspol-Ismail (A.T.I)	1988	1220	75	62,91
2	(Șebelinka-Dnepropetrovsk-Krivoi Rog-Ismail (Ș.D.K.R.I)	1979	820	55	91,82
3	Razdelinaia-Ismail (R.I)	1974	820	55	92,24
4	Ananiev-Cernăuți-Bogorodceni (A.C.B.)	1987	1020	55	184,8
5	Odesa-Chișinău	1966	530	55	46,1
6	Rîbnița-Chișinău	1984	530	55	91,1
7	Olișcani-Saharna	1993	530	55	26,7
	Total				595,67

Tabelul nr.2

Stațiile în funcțiune de distribuție a gazelor

Nr. d/o	Modelul S.D.G.	Moldovatrangaz	Tiraspoltrangaz
1	BK-GRS-1-30	21	4
2	Energia-3	5	–
3	Taşkent	3	–
4	BK GRS-2-70	10	3
5	Energia-1	7	–
6	AGRS-10	7	4
7	BK GRS-1-80	2	–
8	BK GRS-2-160	1	–
9	S.D.G. după un proiect individual	2	4
	Total	58	15

**Indicii privind gazificarea sectoarelor Republicii Moldova
(situația din 1 ianuarie 2002)**

Nr. d/o	Denumirea (județul, sectorul)	Numărul localităților în sector (unități)	Numărul de localități gazificate (unități)	Nivelul existent de gazificare al localităților (%)	Lungimea gazoductelor interurbane existente (km)
1	2	3	4	5	6
1	Chișinău, Anenii Noi	46	33	71	102
2	Lăpușna, Basarabeasca	10	4	40	9,9
3	Edineț, Briceni	39	5	13	15,5
4	Cahul, Cahul	51	6	12	20,9
5	Cahul, Cantemir	54	1	2	7,7
6	Ungheni, Călărași	44	1	2	2,4
7	Tighina, Căușeni	48	13	27,1	62,7
8	Lăpușna, Cimișlia	39	3	8	12,1
9	Chișinău, Criuleni	43	22	51	101,4
10	Edineț, Dondușeni	30	3	10	11,9
11	Soroca, Drochia	40	15	38	55,6
12	Chișinău, Dubăsari	15	7	47	23,9
13	Edineț, Edineț	49	2	4	1,9
14	Bălți, Fălești	75	6	8	24,7
15	Soroca, Florești	77	6	8	7,8
16	Bălți, Glodeni	34	4	12	17,8
17	Lăpușna, Hîncești	63	–	–	–
18	Chișinău, Ialoveni	34	4	12	36
19	Lăpușna, Leova	39	–	–	–
20	Ungheni, Nisporeni	39	–	–	–
21	Edineț, Ocnița	33	12	36	23,9
22	Orhei, Orhei	75	10	13	25,2
23	Orhei, Rezina	41	6	15	19,3
24	Bălți, Rîșcani	55	4	1	9,2
25	Bălți, Sîngerei	68	1	1,5	4,5
26	Soroca, Soroca	66	1	1,5	32
27	Chișinău, Strășeni	38	5	13	20,9
28	Soroca, Șoldănești	33	6	18	12,9
29	Tighina, Ștefan Vodă	26	12	46	49
30	Taraclia, Taraclia	27	14	52	54,6
31	Orhei, Telenești	55	1	0,2	3,6
32	Ungheni, Ungheni	74	–	–	–
33	U.T.A.Găgăuzia	32	27	84	95,1
34	Mun.Chișinău	34	13	38	150,3
35	Mun.Bălți	3	1	33	65,3
36	Mun.Tighina	2	2	100	–
	Total	1528	247	20	1050

Tabelul nr.4

Centralele de încărcare cu gaze

Nr. d/o	Locul amplasării	Productivitatea (mii tone/an)	Capacitatea bazei de păstrare (m ³)
1	Jud.Chișinău, or.Strășeni	40	2000
2	Județul Bălți, mun.Bălți	8	800
3	U.T.A.Găgăuzia, mun.Comrat	25	1280
4	Or.Rîbnița	12	1000
5	Județul Chișinău, s.Varnița	6	500
6	Mun.Ungheni	60	1800
7	Jud.Chișinău, s.Socoleni	35	3500
8	Județul Edineț, s.Cupcini	20	700
9	Mun.Tiraspol	12	1000
10	Mun.Chișinău, or.Vatra	12	200
11	U.T.A.Găgăuzia, mun.Comrat	12	250
	Total	242	13030

Tabelul nr.5

Punctele de încărcare cu gaze

Nr. d/o	Locul amplasării	Capacitatea bazei de păstrare (m ³)
1	Județul Cahul, s.Cucoara	100
2	Județul Lăpușna, or.Leova	100
3	Județul Lăpușna, mun.Hîncești	200
4	Județul Edineț, or.Ocnița	6
5	Județul Edineț, or.Briceni	18
6	Județul Soroca, s.Gura Camencii	100
7	Județul Soroca, mun.Soroca	12
8	Județul Tighina, or.Ștefan Vodă	24
9	Județul Chișinău, or.Ialoveni	18
10	Județul Chișinău, or.Anenii Noi	12
11	Județul Orhei, mun.Orhei	72
12	U.T.A.Găgăuzia, mun.Comrat	6
13	U.T.A.Găgăuzia, or.Ceadîr-Lunga	6
14	Județul Taraclia, mun.Taraclia	12
15	Județul Ungheni, mun.Ungheni	38
	Capacitatea totală a bazei de păstrare	724

Construcția gazoductelor magistrale și a bransamentelor

Nr. d/o	Denumirea obiectului	Lungimea (km)	Construit (km)	Costul (mil. lei)	Anul dării în exploatare
1	2	3	4	5	6
I. Gazoducte magistrale					
1	Căușeni-Chișinău	75,0		252,0	Perspectivă de durată medie (2010)
2	Drochia-Ungheni-Iași	95,0		450,0	Perspectivă de durată medie (2010)
3	Ananiev-Tiraspol-Ismail, a II-a tranșă	16,0		-	Perspectivă de durată lungă (2020)
	Total	186,0		702,0	
II. Gazoducte-bransamente cu S.D.G.					
1	Sîngerei	20,0	5,0	14,1	Perspectivă de durată medie (2010)
2	Chiperчени, jud.Orhei	2,8	2,8	1,25	Perspectivă de durată medie (2010)
3	Greblești-Strășeni	0,3		1,8	Perspectivă de durată medie (2010)
4	Hîncești, jud.Lăpușna	22,0	8,0	12,0	Perspectivă de durată medie (2010)
5	Ștefan Vodă, jud.Tighina	34,9	7,0	28,72	Perspectivă de durată medie (2010)
6	Telenești, jud.Orhei	32,0		24,0	Perspectivă de durată medie (2010)
7	Cuhureștii de Sus, jud.Soroca	6,5		6,0	Perspectivă de durată medie (2010)
8	Ungheni	71,0		60,0	Perspectivă de durată medie (2010)
9	Găvănoasa, jud.Cahul	1,0		1,5	Perspectivă de durată medie (2010)
10	Tocuz, jud.Tighina	-		0,8	Perspectivă de durată medie (2010)
11	Fălești, jud.Bălți	6,0		6,0	Perspectivă de durată medie (2010)
12	Nisporeni, jud.Ungheni	41,0		25,0	Perspectivă de durată medie (2010)
13	Leova, jud.Lăpușna	52,7		45,0	Perspectivă de durată medie (2010)
14	Cantemir, jud.Cahul	25,0		17,0	Perspectivă de durată medie (2010)
15	Căinari, jud.Tighina	2,5		1,9	Perspectivă de durată medie (2010)
16	Parcani, jud.Soroca	13,0		12,0	Perspectivă de durată medie (2010)
17	Zgărdești, jud.Bălți	0,3		1,8	Perspectivă de durată medie (2010)
18	Cornești, jud.Ungheni	8,0		5,5	Perspectivă de durată medie (2010)
19	Sărăteni, jud.Lăpușna	15,0		8,0	Perspectivă de durată medie (2010)
20	Sănătăuca, jud.Soroca	11,0		13,5	Perspectivă de durată medie (2010)
	Total	365,0	22,8	285,87	

Notă:

Sursele de finanțare: bugetul de stat și bugetele autorităților administrației publice locale, investiții private. Termenele de îndeplinire a lucrărilor vor fi concretizate pe măsura alocării mijloacelor financiare și atragerii investițiilor.

Tabelul nr.7

**Pronosticul consumului de gaze naturale pe ramurile economiei naționale
în perioada de durată medie (milioane m³/an)**

Nr. d/o	Denumirea (județul, sectorul)	Industrie	Energetică	Gospodăria agricolă și industria prelucrătoare
1	2	3	4	5
1	Cahul, Cahul	–	6,4	–
2	Ungheni, Călărași	0,16	–	–
3	Tighina, Căușeni	–	14,0	–
4	Edineț, Edineț	–	–	0,16
5	Bălți, Fălești	3,13	40,4	1,9
6	Soroca, Florești	0,01	–	0,005
7	Lăpușna, Hîncești	–	40,4	–
8	Ungheni, Nisporeni	–	–	1,41
9	Edineț, Ocnița	–	–	0,14
10	Orhei, Orhei	–	66,9	–
11	Bălți, Rîșcani	–	–	0,16
12	Bălți, Sîngerei	–	40,4	–
13	Soroca, Soroca	–	–	2,63
14	Tighina, Ștefan Vodă	–	–	1,41
15	Taraclia	–	41,5	–
16	Orhei, Telenești	–	20,4	–
17	Ungheni, Ungheni	0,007	–	–
18	Mun.Chișinău	2,63	83,0	0,14
19	Mun.Bălți	–	100,6	–
20	U.T.A.Găgăuzia	0,008	66,9	0,16
	Total	5,95	520,9	8,1

**Indicii privind gazificarea sectoarelor Republicii Moldova
în perioada de durată medie**

Nr. d/o	Denumirea (județul, sectorul)	Numărul de localități ce vor fi gazificate de la zero (unități)	Nivelul gazificării (%)	Lungimea gazoductelor interurbane (km)	Costul estimativ al construcției (mil. lei)
1	2	3	4	5	6
1	Chișinău, Anenii Noi	4	80	13,0	2,049
2	Lăpușna, Basarabeasca	6	100	16,2	3,694
3	Edineț, Briceni	11	41	46,8	8,090
4	Cahul, Cahul	12	35	81,7	21,475
5	Cahul, Cantemir	10	20	25,0	5,188
6	Ungheni, Călărași	13	32	94,0	11,472
7	Tighina, Căușeni	7	42	30,5	4,261
8	Lăpușna, Cimișlia	6	23	22,0	6,364
9	Chișinău, Criuleni	8	70	17,6	3,317
10	Edineț, Dondușeni	7	37	26,6	3,944
11	Soroca, Drochia	9	60	38,6	5,490
12	Chișinău, Dubăsari	4	100	11,8	1,671
13	Edineț, Edineț	16	37	61,2	10,919
14	Bălți, Fălești	9	20	18,1	5,329
15	Soroca, Florești	7	17	19,5	3,284
16	Bălți, Glodeni	6	29	24,2	3,475
17	Lăpușna, Hîncești	8	13	38,0	6,373
18	Chișinău, Ialoveni	8	35	26,3	6,677
19	Lăpușna, Leova	–	–	–	–
20	Ungheni, Nisporeni	–	–	–	–
21	Edineț, Ocnița	11	70	21,6	4,319
22	Orhei, Orhei	9	25	22	3,936
23	Orhei, Rezina	8	34	35,4	8,406
24	Bălți, Rîșcani	7	34	38,4	5,041
25	Bălți, Sîngerei	6	11	14,5	2,609
26	Soroca, Soroca	5	8	16,4	4,166
27	Chișinău, Strășeni	11	42	34,6	5,476
28	Orhei, Șoldănești	6	36	24,1	3,501
29	Tighina, Ștefan Vodă	5	65	20,5	2,957
30	Taraclia, Taraclia	4	85	15,8	1,953
31	Orhei, Telenești	11	22	43,6	12,925
32	Ungheni, Ungheni	8	10	19,5	6,204
33	U.T.A.Găgăuzia	5	91	20,9	2,994
34	Mun.Chișinău	12	90	–	–
35	Mun.Bălți	2	100	–	–
	Total	261	40,0	938	177,059

Notă.

Sursele de finanțare: mijloacele autorităților administrației publice locale, contribuția Fondului de Investiții Sociale din Moldova, agenților economici din teritoriu și ale cetățenilor. Termenele degazificare vor fi concretizate pe măsura alocării mijloacelor financiare și atragerii investițiilor.

**Indicii privind gazificarea sectoarelor Republicii Moldova
în perspectivă pe perioada de lungă durată**

Nr. d/o	Denumirea (județul, sectorul)	Numărul de localități ce vor fi gazificate de la zero (unități)	Nivelul gazificării (%)	Lungimea gazoductelor interurbane (km)	Costul estimativ al construcției (mil.lei)
1	2	3	4	5	6
1	Chișinău, Anenii Noi	8	90	22,0	4,113
2	Lăpușna, Basarabeasca	–	100	–	–
3	Edineț, Briceni	18	79	86,3	13,486
4	Cahul, Cahul	27	81	77,2	16,465
5	Cahul, Cantemir	36	80	103,8	21,850
6	Ungheni, Călărași	25	80	62	11,973
7	Tighina, Căușeni	20	79	61,7	11,526
8	Lăpușna, Cimișlia	25	80	96,2	18,181
9	Chișinău, Criuleni	7	82	20,2	4,152
10	Edineț, Dondușeni	16	80	76,7	9,390
11	Soroca, Drochia	11	80	40	7,020
12	Chișinău, Dubăsari	–	100	–	–
13	Edineț, Edineț	25	81	98,4	15,514
14	Bălți, Fălești	50	79	179,3	34,744
15	Soroca, Florești	54	78	141,1	30,866
16	Bălți, Glodeni	18	80	81,15	10,753
17	Lăpușna, Hîncești	45	79	92,4	20,005
18	Chișinău, Ialoveni	17	81	31,4	10,586
19	Lăpușna, Leova	34	80	77,8	15,309
20	Ungheni, Nisporeni	34	80	87,6	19,009
21	Edineț, Ocnița	6	81	16,1	4,089
22	Orhei, Orhei	45	79	79,5	13,271
23	Orhei, Rezina	24	80	67,5	11,847
24	Bălți, Rîșcani	36	80	84,2	10,758
25	Bălți, Sîngerei	50	80	122,4	24,193
26	Soroca, Soroca	47	79	124,5	28,186
27	Chișinău, Strășeni	17	83	68,2	9,421
28	Orhei, Șoldănești	15	80	63,1	8,852
29	Tighina, Ștefan Vodă	6	83	25,7	5,064
30	Taraclia, Taraclia	3	90	16,1	2,313
31	Orhei, Telenești	36	81	76,6	23,584
32	Ungheni, Ungheni	55	79	121,2	37,518
33	U.T.A.Găgăuzia	3	95	26,6	3,064
	Total	827	87,3	5327	454,038

LISTA
stațiilor de alimentare a autobuzelor cu gaze
comprimate, preconizate pentru construcție

Nr. d/o	Locul amplasării, raionul	Numărul de stații	Capacitatea stațiilor de alimentare, alimentări/zi	Costul lucrărilor de construcție, mii lei	Sursa de finanțare
1	2	3	4	5	6
1.	Mun.Chișinău	5	125	6,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
2.	Comrat (Unitatea teritorială autonomă Găgăuzia (Gagauz-Yeri)	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
3.	Hîncești	1	125	5,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
4.	Edineț	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
5.	Cahul	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
6.	Drochia	1	125	5,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
7.	Ungheni	1	125	5,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
8.	Briceni	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
9.	Călărași	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
10.	Anenii Noi	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
11.	Taraclia	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
12.	Rezina	1	125	5,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
13.	Soroca	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
14.	Florești	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
15.	Căușeni	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
16.	Strășeni	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
17.	Ștefan Vodă	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
18.	Fălești	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
19.	Leova	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. "Moldovagaz"
20.	Ocnîța	1	90	4,5	Mijloace proprii S.A. „Moldovagaz"
	Total	24	1975	96	

[Tabelul 10 în redacția Hot.Guv. nr.1168 din 29.10.2007, în vigoare 02.11.2007]

**Construcția stațiilor și punctelor de măsurare a gazelor
în perspectiva pe perioada de durată medie**

Denumirea obiectului	Costul (mil.lei)	Executant	Sursa de finanțare
S.M.G. în preajma s.Tocuz, județul Tighina (Gazoductele magistrale A.T.I., Ș.D.C.R.I., R.I.)	56,2	S.R.L. "Moldovatrangaz"	Grant "TACIS", mijloace proprii, S.R.L. "Moldovatrangaz"
P.M.G. "Gura Bîcului" (Gazoductul magistral Odesa-Chișinău)	6,3	S.R.L. "Moldovatrangaz"	Mijloace proprii, S.A. "Moldova-Gaz"
P.M.G. "Hădărăuți" (Gazoductul magistral A.C.B.)	11,3	S.R.L. "Moldovatrangaz"	Mijloace proprii, S.A. "Moldova-Gaz"
P.M.G. "Krasnenikoe" (Gazoductul magistral A.C.B.)	10,8	S.R.L. "Tiraspoltrangaz"	Mijloace proprii, S.R.L. "Tiraspoltrangaz"
P.M.G. "Saharna" (Gazoductul magistral Rîbnița-Chișinău)	5,3	S.R.L. "Moldovatrangaz"	Mijloace proprii, S.A. "Moldova-Gaz"
Introducerea sistemelor telemetrice la gazoductele magistral	1,4	S.R.L. "Moldovatrangaz"	Mijloace proprii, S.A. "Moldova-Gaz"
Modernizarea serviciului de dispecerat	0,7	S.A. "Moldova-Gaz", S.R.L. "Moldovatrangaz"	Mijloace proprii, S.A. "Moldova-Gaz"
Total	92,0		

**Schema dezvoltării gazoductelor magistrale în Republica Moldova
(vezi desenul de la pag.109 din Monitorul Oficial nr.190-197 din 31.12.2002)**

**Schema obiectelor cu gaze lichefiate din Republica Moldova (pe județe)
(vezi desenele de la pag.110-143 din Monitorul Oficial nr.190-197 din
31.12.2002)**